

EIROPAS CENTRĀLĀ BANKA

EUROSISTĒMA

ECB 2013. GADA OKTOBRA "MĒNEŠA BIĻETENS"

IEVADRAKSTS

Pamatojoties uz regulāro tautsaimniecības un monetāro analīzi, Padome 2. oktobra sanāksmē nolēma nemainīt galvenās ECB procentu likmes. Saņemtā informācija un analīzes rezultāti joprojām ir saskaņā ar Padomes iepriekšējo novērtējumu. Gaidāms, ka euro zonā vidējā termiņā saglabāsies mērens pamatā esošais cenu spiediens. Atbilstoši šādai situācijai saglabājas ierobežota monetārā un īpaši kreditēšanas dinamika. Euro zonas inflācijas gaidas joprojām stabili atrodas līmenī, kas atbilst mērķim vidējā termiņā nodrošināt inflācijas līmeni zemāku par 2%, bet tuvu tam. Vienlaikus pēc sešus ceturkšņus ilga negatīva produkcijas izlaides pieauguma reālā IKP kāpums 2. ceturksnī bija pozitīvs, un līdz septembrim pieejamie konfidences rādītāji apstiprina gaidīto pakāpenisko ekonomiskās aktivitātes uzlabojumu salīdzinājumā ar iepriekšējo zemo līmeni. Monetārās politikas nostāja joprojām vērsta uz stimulējošu monetāro nosacījumu saglabāšanu cenu stabilitātes perspektīvai atbilstošā līmenī un stabilu naudas tirgus nosacījumu veicināšanu. Tādējādi tā sekmē pakāpenisku ekonomiskās aktivitātes atveseļošanu. Gaidāms, ka monetārās politikas nostāja būs stimulējoša arī turpmāk – tik ilgi, cik vien būs nepieciešams, atbilstoši jūlijā sniegtajām perspektīvas norādēm. Padome apstiprina, ka tā paredz, ka galvenās ECB procentu likmes vēl ilgāku laiku saglabāsies pašreizējā vai zemākā līmenī. Šādu gaidu pamatā joprojām ir nemainīgā vidējā termiņā kopumā ierobežotā inflācijas perspektīva, ņemot vērā pamatā vājo tautsaimniecību un ierobežoto monetāro dinamiku. Turpmākajā periodā Padome sekos visai saņemtajai informācijai par ekonomiskajām un monetārajām norisēm un novērtēs jebkuru ietekmi uz cenu stabilitātes perspektīvu vidējā termiņā. Runājot par naudas tirgu situāciju, Padome turpinās īpaši uzmanīgi sekot norisēm, kas varētu ietekmēt monetārās politikas nostāju, un ir gatava apsvērt visu pieejamo instrumentu izmantošanu.

Runājot par tautsaimniecības analīzi, pēc sešus ceturkšņus ilga negatīva produkcijas izlaides pieauguma euro zonas reālais IKP 2013. gada 2. ceturksnī palielinājās par 0.3% salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni. Šo kāpumu veicināja arī īslaicīgi faktori, kas saistīti ar neparasti nelabvēlīgiem laikapstākļiem iepriekš šajā gadā dažās euro zonas valstīs. Jaunākie rūpnieciskās ražošanas dati liecina par mazliet vājāku izaugsmi 3. ceturkšņa sākumā, savukārt līdz septembrim pieejamie uz apsekojumiem balstītie konfidences rādītāji turpināja uzlaboties salīdzinājumā ar iepriekšējo zemo līmeni, kopumā apstiprinot Padomes iepriekšējās gaidas, ka notiks pakāpeniska ekonomiskās aktivitātes atveseļošanās. Gaidāms, ka turpmāk produkcijas izlaide lēnām atveseļosies, īpaši saistībā ar iekšzemes pieprasījuma pakāpenisku uzlabošanu, ko veicina stimulējoša monetārās politikas nostāja. Euro zonas ekonomisko aktivitāti vajadzētu veicināt arī eksporta ārējā pieprasījuma pakāpeniskam kāpumam. Turklāt kopš pagājušās vasaras notikušie finanšu tirgu vispārējie uzlabojumi, šķiet, pakāpeniski izpaužas reālajā tautsaimniecībā, un tāpat vajadzētu izpausties arī fiskālās konsolidācijas progresam. Arī reālos ienākumus pēdējā laikā labvēlīgi ietekmējusi kopumā zemāka inflācija. Tomēr bezdarba līmenis euro zonā saglabājas augsts, un ekonomisko aktivitāti

arī turpmāk palēninās nepieciešamība veikt bilanču korekcijas valsts un privātajā sektorā.

Euro zonas tautsaimniecības perspektīvas riski joprojām ir lejuvērsti. Pasaules naudas un finanšu tirgu nosacījumu norises un ar tām saistītā nenoteiktība potenciāli var negatīvi ietekmēt ekonomiskos apstākļus. Citi lejuvērsti riski ietver preču cenu kāpuma risku saistībā ar atjaunojušos ģeopolitisko spriedzi, vājāku, nekā gaidīts, pasaules pieprasījumu un lēnu vai nepietiekamu strukturālo reformu īstenošanu euro zonas valstīs.

Saskaņā ar *Eurostat* ātro aplēsi euro zonas SPCI gada inflācija 2013. gada septembrī kopumā atbilda gaidām un samazinājās līdz 1.1% (augustā – 1.3%). Pamatojoties uz pašreizējām biržā tirgoto nākotnes līgumu cenām enerģijai, paredzams, ka nākamajos mēnešos joprojām būs zema gada inflācija. Raugoties atbilstošā vidējā termiņa perspektīvā, gaidāms, ka pamatā esošais cenu spiediens saglabāsies ierobežots, atspoguļojot pamatā vājo kopējo pieprasījumu un pieticīgo atveseļošanās tempu. Vidēja termiņa un ilgtermiņa inflācijas gaidas turpina stingri saglabāties cenu stabilitātei atbilstošā līmenī.

Gaidāms, ka riski, kas apdraud cenu dinamiku perspektīvu, vidējā termiņā kopumā joprojām būs līdzsvaroti. Augšupvērstie riski īpaši saistīti ar augstākām preču cenām, kā arī lielāku administratīvi regulējamo cenu un netiešo nodokļu kāpumu, nekā gaidīts, bet lejuvērstos riskus nosaka vājāka, nekā gaidīts, ekonomiskā aktivitāte.

Runājot par monetāro analīzi, augusta dati liecina, ka plašās naudas (M3) un īpaši kredītu atlikuma kāpuma pamattempis joprojām bija ierobežots. Augustā kopumā saglabājās stabils M3 gada pieauguma temps (2.3%; jūlijā – 2.2%). M1 gada kāpuma temps joprojām bija straujš, tomēr augustā palēninājās līdz 6.8% (jūlijā – 7.1%). M3 gada pieaugumu joprojām galvenokārt veicināja neto kapitāla ieplūde euro zonā, savukārt privātajam sektoram izsniegto aizdevumu atlikuma gada pārmaiņu temps joprojām bija lēns. Mājsaimniecībām izsniegto aizdevumu atlikuma gada pieauguma temps, kas koriģēts atbilstoši aizdevumu pārdošanas un vērtspapīrošanas darījumu ietekmei, augustā bija 0.4% un kopš gadu mijas kopumā nav mainījies. Nefinanšu sabiedrībām izsniegto aizdevumu atlikuma gada pārmaiņu temps, kas koriģēts atbilstoši aizdevumu pārdošanas un vērtspapīrošanas darījumu ietekmei, augustā bija –2.9% (jūlijā – –2.8%). Vājā nefinanšu sabiedrību kredītēšanas dinamika galvenokārt turpina atspoguļot tās novēloto saikni ar ekonomiskās attīstības ciklu, kā arī kredītrisku un notiekošo finanšu un nefinanšu sektora bilanču koriģēšanu.

Kopš 2012. gada vasaras panākts būtisks progress, uzlabojot banku finansējuma stāvokli un īpaši stiprinot iekšzemes noguldījumu bāzi vairākās grūtību skartajās valstīs. Lai euro zonas valstīs nodrošinātu atbilstošu monetārās politikas transmisiju uz finansēšanas nosacījumiem, būtiski arī turpmāk mazināt euro zonas kredītu tirgu sadrumstalotību un nepieciešamības gadījumā stiprināt banku noturību. Turpmāki izlēmīgi pasākumi banku savienības izveidei palīdzēs sasniegt šo mērķi.

Apkopojot minēto, tautsaimniecības analīzes rezultāti liecina, ka cenu dinamikai vidējā termiņā vajadzētu saglabāties cenu stabilitātei atbilstošā līmenī. Salīdzinājums ar monetārās analīzes sniegtajām norādēm to apstiprina.

Fiskālās politikas jomā euro zonas valstīm nevajadzētu pārtraukt centienus samazināt budžeta deficītu un panākt augsto valdības parāda rādītāju sarukumu. Budžeta plānu projektos, ko valstis tagad pirmo reizi iesniegs saskaņā ar t.s. divu regulu kopumu, jāiekļauj pietiekami tālejoši pasākumi 2014. gada fiskālo mērķu sasniegšanai. Tāpat valdībām apņēmīgi jāstiprina centieni, kas vērsti uz nepieciešamo strukturālo reformu īstenošanu preču un darba tirgū. Šīs reformas nepieciešamas, lai palīdzētu valstīm atgūt konkurētspēju un atjaunotu līdzsvaru euro zonā, kā arī lai radītu elastīgāku un dinamiskāku tautsaimniecību, kas nodrošina ilgtspējīgu ekonomisko izaugsmi un nodarbinātību.

Šajā "Mēneša Biļetena" izdevumā iekļauti divi raksti. Pirmajā rakstā aplūkotas nesenās preču cenu svārstību pārmaiņas un analizēta to potenciālā ietekme uz euro zonas tautsaimniecības perspektīvas vērtējumu. Otrajā rakstā sniegts pārskats par euro zonas atsauces procentu likmēm, piemēram, EURIBOR, un apkopoti ECB uzskati pašlaik notiekošajā diskusijā par iespējam reformēt šīs likmes, kā arī aplūkoti pasākumi, ko šajā jomā veikušas oficiālā sektora iestādes, t.sk. Eurosistēma.